

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

Αικατερίνη Σπυριδάκη – Βουλευτής Ν. Λασιθίου

Αθήνα, 03 Ιουνίου 2025

ΑΝΑΦΟΡΑ

Προς: την Υπουργό Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, κα Δόμνα Μιχαλίδου

ΘΕΜΑ: « Επείγουσα παρέμβαση για την καθολική εφαρμογή της Υπηρεσίας «Προσωπικός Βοηθός για Άτομα με Αναπηρία» »

Κυρία Υπουργέ,

Σας καταθέτω ως Αναφορά την υπ' αρ. πρωτ. 626/02.06.2025 επιστολή της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.), με την οποία εκφράζεται έντονη ανησυχία για την καθυστέρηση στην ολοκλήρωση και αξιολόγηση της δεύτερης πιλοτικής φάσης του Προγράμματος «Προσωπικός Βοηθός για Άτομα με Αναπηρία», αλλά και για την αβεβαιότητα που επικρατεί ως προς την εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων και το θεσμικό πλαίσιο που απαιτείται για την καθολική του εφαρμογή.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ. έχει σταθεί αρωγός της προσπάθειας από την πρώτη στιγμή, συμμετέχοντας ενεργά στον σχεδιασμό, στη διαβούλευση, και στην υλοποίηση της πιλοτικής φάσης του Προγράμματος, συμβάλλοντας καθοριστικά με τεκμηριωμένες προτάσεις, βασισμένες στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία. Σήμερα, διαπιστώνει ότι η καθυστέρηση στη διαδικασία αξιολόγησης, η έλλειψη θεσμοθετημένων Κέντρων Ανεξάρτητης Διαβίωσης, η ανεπαρκής κατάρτιση των εμπλεκομένων και οι

ελλείψεις σε κρίσιμους μηχανισμούς υλοποίησης συνιστούν εμπόδια στην πλήρη ανάπτυξη μιας καινοτόμου πολιτικής για την ανεξάρτητη διαβίωση.

Η Ομοσπονδία ζητά άμεση συνάντηση με την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου, προκειμένου να συζητηθούν κρίσιμα ζητήματα σχετικά με:

- i. την ολοκλήρωση και αξιολόγηση της πιλοτικής φάσης,
- ii. τη διασφάλιση χρηματοδότησης για την καθολική εφαρμογή της Υπηρεσίας,
- iii. τη θεσμική θωράκιση της Υπηρεσίας σε πλήρη εναρμόνιση με το διεθνές δίκαιο ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η καθολική εφαρμογή του θεσμού του Προσωπικού Βοηθού για Άτομα με Αναπηρία δεν είναι απλώς μια κοινωνική υποχρέωση· είναι υπόθεση ισότητας, αξιοπρέπειας και δικαιοσύνης. Οι εκπρόσωποι των ατόμων με αναπηρία έχουν καταθέσει τεκμηριωμένες προτάσεις και ζητούν απαντήσεις. Η μετάβαση από την πιλοτική εφαρμογή στην πλήρη εφαρμογή του θεσμού πρέπει να γίνει τώρα, με επαρκείς πόρους, καθαρό θεσμικό πλαίσιο και ενεργή συμμετοχή των ίδιων των ανθρώπων που αφορά.

Παρακαλώ για τις άμεσες ενέργειες του Υπουργείου, καθώς και για την επίσημη ενημέρωσή μας για τις προθέσεις και το χρονοδιάγραμμα σχετικά με την ολοκλήρωση του Προγράμματος και την καθολική του εφαρμογή

Η Αναφέρουσα Βουλευτής

Αικατερίνη Σπυριδάκη

Εξαιρετικά Επείγον

Αθήνα: 02.06.2025

Αρ. Πρωτ.: 626

Πληροφορίες: Δημήτρης Λογαράς

ΠΡΟΣ: κα Δ.- Μ. Μιχαηλίδου, Υπουργό Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

ΚΟΙΝ: «Πίνακας Αποδεκτών»

ΘΕΜΑ: «Επείγουσα παρέμβαση της Ε.Σ.Α.μεΑ. για την καθολική εφαρμογή της Υπηρεσίας 'Προσωπικός Βοηθός για Άτομα με Αναπηρία' - Ο χρόνος πλέον μετρά αντίστροφα»

Κυρία Υπουργέ,

Η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.), όπως είναι ευρέως γνωστό, στήριξε με συνέπεια και προσήλωση από την πρώτη στιγμή το Πιλοτικό Πρόγραμμα «Προσωπικός Βοηθός για Άτομα με Αναπηρία», αναγνωρίζοντας τον καθοριστικό του ρόλο στην προώθηση της ανεξάρτητης διαβίωσης και της συμπερίληψης των ατόμων με αναπηρία στην κοινοτική ζωή. Παρά τις επιφυλάξεις που εκφράσαμε κατά τη διάρκεια διαμόρφωσης του θεσμικού πλαισίου για την υλοποίηση της πιλοτικής φάσης, παραμείναμε σταθερά ενεργοί υποστηρικτές του Προγράμματος καθώς η εν λόγω πρωτοβουλία ανταποκρίνεται στο διαχρονικό και θεμελιώδες αίτημα του αναπηρικού κινήματος για αξιοπρεπή και ανεξάρτητη διαβίωση εντός της κοινότητας.

Η Ε.Σ.Α.μεΑ., όπως γνωρίζετε, συμμετείχε ενεργά σε όλα τα στάδια διαμόρφωσης του θεσμικού πλαισίου, καταθέτοντας τεκμηριωμένες προτάσεις που βασίζονταν στο άρθρο 19 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, στο Γενικό Σχόλιο Νο 5 της αρμόδιας Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών, αλλά και στην ευρωπαϊκή εμπειρία. Πιο συγκεκριμένα:

- Συμμετείχαμε με εκπροσώπους μας στην Ομάδα Εργασίας που συγκροτήθηκε με την υπ' αριθμ. 293/10.04.2020 (ΦΕΚ 314/Τ.Υ.Ο.Δ.Δ./23.04.2020) απόφαση του τότε Γενικού Γραμματέα Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων κυρίου Γιώργου Σταμάτη, με

σκοπό τη διερεύνηση των όρων και των προϋποθέσεων υπό τις οποίες η εν λόγω υπηρεσία θα μπορούσε να θεσμοθετηθεί στην Ελλάδα. Η Ομάδα Εργασίας εκπόνησε τον Αύγουστο του 2020 σχετικό Πόρισμα, το οποίο αποτέλεσε τη βάση για τη νομοθετική θεμελίωση του πιλοτικού προγράμματος.

• Τον Σεπτέμβριο του 2021, στο πλαίσιο δημόσιας ηλεκτρονικής διαβούλευσης, υποβάλαμε γραπτώς τις προτάσεις μας επί του σχεδίου νόμου που κατέληξε στην ψήφιση του ν.4837/2021 *«Πρόληψη και αντιμετώπιση περιστατικών κακοποίησης και παραμέλησης ανηλίκων, Πρόγραμμα 'Κυψέλη' για την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών σε βρεφικούς, βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, διατάξεις για την προώθηση της αναδοχής και της υιοθεσίας, 'Προσωπικός Βοηθός για τα Άτομα με Αναπηρία' και άλλες διατάξεις»*. Μάλιστα είχαμε εκφράσει τη δυσανεμία μας για το γεγονός ότι ενώ στο Σχέδιο Νόμου προβλέπονταν ότι η καθολική εφαρμογή του προγράμματος θα χρηματοδοτούνταν από εθνικούς και ενωσιακούς πόρους και οι αναγκαίες πιστώσεις θα προέχονταν από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (άρθρο 31, παρ. 1), τελικά η εν λόγω διάταξη δεν συμπεριλήφθηκε στον νόμο.

• Τον Μάρτιο του 2022 καταθέσαμε γραπτώς τις προτάσεις μας επί των δύο σχεδίων ΚΥΑ που αφορούσαν: α) στην υλοποίηση του πιλοτικού προγράμματος¹ και β) στη σύνθεση, συγκρότηση και λειτουργία των Ειδικών Επιτροπών Αξιολόγησης Διεπιστημονικού Χαρακτήρα². Επιπροσθέτως, εκφράσαμε την άποψή μας επί των προτεινόμενων τροποποιήσεων των ΚΥΑ, στο πλαίσιο των οποίων υιοθετήθηκε και η πρότασή μας για συγκρότηση Επιτροπής Συντονισμού και Παρακολούθησης της υλοποίησης του πολιτικού προγράμματος³.

Πέραν των προαναφερθέντων, συμμετείχαμε με εισηγήσεις σε όλες τις δράσεις προώθησης και προβολής του Προγράμματος, όπως ήταν η ενημερωτική εκδήλωση που έλαβε χώρα στο Ωδείο Αθηνών στις 14 Ιανουαρίου 2025 και τα διαδικτυακά εργαστήρια που πραγματοποιήθηκαν τον περασμένο Μάρτιο.

Ως μέλος της Επιτροπής Συντονισμού και Παρακολούθησης του Πιλοτικού Προγράμματος, δεν μπορούμε να παραβλέψουμε ότι η ολοκλήρωση της δεύτερης πιλοτικής φάσης έχει καθυστερήσει ιδιαίτερα, και ακόμη περισσότερο η διαδικασία αξιολόγησής της. Σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο, η αξιολόγηση αποτελεί απαραίτητη

¹ ΚΥΑ υπ' αριθμ. 28458/24.03.2022 (ΦΕΚ Β' 1427/24.03.2022)

² ΚΥΑ υπ' αριθμ. 28455/24.03.2022 (ΦΕΚ Υ.Ο.Δ.Δ. 242/24.03.2022)

³ ΚΥΑ υπ' αριθμ. Δ12 α/100831 (ΦΕΚ Υ.Ο.Δ.Δ. 1033/07.11.2022), άρθρο 8.

προϋπόθεση για την καθολική εφαρμογή της Υπηρεσίας του Προσωπικού Βοηθού. Κατά τη διάρκεια της τελευταίας συνεδρίασης της Επιτροπής Συντονισμού και Παρακολούθησης της υλοποίησης του πολιτικού προγράμματος, η οποία έλαβε χώρα στις 7 Οκτωβρίου 2024, αναδείχθηκαν αρκετά και ιδιαίτερα σημαντικά ζητήματα. Μεταξύ αυτών:

- Η ανάγκη για αποσαφήνιση του ρόλου του Προσωπικού Βοηθού από τον ρόλο του Φροντιστή, προκειμένου να μην δημιουργούνται εσφαλμένες προσδοκίες από την πλευρά των ωφελούμενων και να διασφαλίζεται η φιλοσοφίας της ανεξάρτητης διαβίωσης.
- Η αναγκαιότητα θεσμοθέτησης των Κέντρων Ανεξάρτητης Διαβίωσης, τα οποία διεθνώς λειτουργούν υπό την ευθύνη των ίδιων των ατόμων με αναπηρία και μπορούν να δώσουν λύσεις σε αρκετά προβλήματα που ανέκυψαν κατά την πιλοτική εφαρμογή του Προγράμματος.
- Οι διαφοροποιήσεις στους χρόνους υλοποίησης του Προγράμματος μεταξύ των διαφορετικών Περιφερειών της χώρας.
- Το γεγονός ότι ενώ στην πλατφόρμα είναι εγγεγραμμένος σημαντικός αριθμός Προσωπικών Βοηθών, πολλοί εξ' αυτών δεν προχωρούν στη σύναψη συμφωνητικού.
- Η καθυστέρηση στη σύσταση των Ειδικών Επιτροπών Αξιολόγησης Διεπιστημονικού Χαρακτήρα, η οποία επηρέασε συνολικά την υλοποίηση του Προγράμματος.
- Η ανάγκη για εκπαίδευση των μελών των Ειδικών Επιτροπών Αξιολόγησης Διεπιστημονικού Χαρακτήρα στην φιλοσοφία της ανεξάρτητης διαβίωσης.
- Το γεγονός ότι η τυχαία κλήρωση, παρότι αποτελεί αδιάβλητη διαδικασία, είναι εγγενώς άδικη διότι παραβλέπει τον βαθμό ανάγκης των ωφελούμενων βάσει αντικειμενικών κριτηρίων.
- Η ανάγκη για διά ζώσης εκπαίδευση των Προσωπικών Βοηθών (με βιωματικές ασκήσεις) προκειμένου να είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις αυξημένες ανάγκες ατόμων από συγκεκριμένες κατηγορίες αναπηρίας και να αποφεύγονται φαινόμενα αποφυγής σύναψης συμφωνητικών.
- Η ανάγκη εκπαίδευσης των ίδιων των ατόμων με αναπηρία στην ανεξάρτητη διαβίωση και στη διαχείριση του Προσωπικού Βοηθού τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι η εν λόγω εκπαίδευση στις άλλες χώρες λαμβάνει χώρα από τα ίδια τα άτομα με αναπηρία μέσω των οργανώσεων εκπροσώπησής τους.
- Η θέσπιση μηχανισμού επίλυσης διαφορών μεταξύ Προσωπικών Βοηθών και ωφελούμενων, προκειμένου να αντιμετωπίζονται άμεσα και αποτελεσματικά τυχόν συγκρούσεις ή δυσλειτουργίες, χωρίς να επιβαρύνεται ο ίδιος ο ωφελούμενος.

- Η εξεύρεση τρόπων για την αποτροπή της αιφνίδιας λύσης της συνεργασίας μεταξύ ωφελούμενου και Προσωπικού Βοηθού χωρίς προηγούμενη ενημέρωση του πρώτου.

Επιπλέον, κρίνουμε σκόπιμο να επισημάνουμε ότι, μολονότι έχει προβλεφθεί η καθολική εφαρμογή της Υπηρεσίας του Προσωπικού Βοηθού μέσω των Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027, παραμένει ανησυχητικά ασαφές εάν θα υφίστανται οι αναγκαίοι πόροι για την υλοποίησή της με τη λήξη της πιλοτικής εφαρμογής του Προγράμματος, δεδομένου ότι θα βρισκόμαστε στο έκτο έτος εφαρμογής των εν λόγω Προγραμμάτων.

Κυρία Υπουργέ,

Καθώς ο χρόνος μετρά πλέον αντίστροφα και τα περιθώρια στενεύουν, αιτούμαστε την άμεση πραγματοποίηση συνάντησης μαζί σας προκειμένου να συζητήσουμε διεξοδικά ζητήματα που αφορούν:

- στην υλοποίηση, την ολοκλήρωση και την αξιολόγηση της πιλοτικής εφαρμογής του Προγράμματος,
- στη διασφάλιση της απαιτούμενης χρηματοδότησης και στη διαμόρφωση ενός πλήρους και λειτουργικού θεσμικού πλαισίου για την καθολική εφαρμογή της Υπηρεσίας, κατά τρόπο πλήρως εναρμονισμένο με τις διατάξεις της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες.

Ελπίζοντας στην άμεση και θετική ανταπόκρισή σας.

Με εκτίμηση

Ο Πρόεδρος

Ο Γεν. Γραμματέας

Ι. Βαρδακαστάνης

Β. Κούτσιανος

Πίνακας Αποδεκτών:

- Γραφείο Υπουργού Επικρατείας και Άκη Σκέρτσου
- κ. Π. Πύρρο, Γενικό Γραμματέα Κοινωνικής Αλληλεγγύης & Καταπολέμησης της Φτώχειας
- Πρόεδρο και Μέλη Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Βουλής των Ελλήνων
- Πρόεδρο και Μέλη Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας (ΕΑΠ)
- Οργανώσεις-Μέλη Ε.Σ.Α.με.Α. & Οργανώσεις-Μέλη αυτών

Προσβάσιμο αρχείο Microsoft Word (*.docx)

Το παρόν αρχείο ελέγχθηκε με το εργαλείο **Microsoft Accessibility Checker** και δε βρέθηκαν θέματα προσβασιμότητας. Τα άτομα με αναπηρία δε θα αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην ανάγνωσή του.